

การวิเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ:
แนวทางสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศ
The Analysis of Research Works in Regard to Low Carbon Tourism:
The Approaches to the Sustainable Tourism of the Country

ธารีทิพย์ เหล่าวิโรจนกุล (Thareethip Laowirojanakul)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาการโรงแรมและธุรกิจอาหาร

Assistant Professor, Hotel and Culinary Business

อัศวิน แสงพิกุล (Aswin Sangpikul)

รองศาสตราจารย์ ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรมหาบัณฑิต

Associate Professor, PhD., Director of Master of Arts Program

คณะการท่องเที่ยวและโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Faculty of Tourism and Hospitality, Dhurakij Pundit University

E-mail: thareethip.tak@dpu.ac.th

Received: March 2, 2023, Revised: March 21, 2023 Accepted: June 25, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) สืบค้นข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในประเทศไทยในรอบ 10 ปี ระหว่างปีพ.ศ. 2556 - 2565 และ 2) วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยดังกล่าว เพื่อสะท้อนให้เห็นภาพรวมของการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำและเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศในอนาคต งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลวิชาการ TCI และ Google Scholar และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า 1) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในประเทศไทยรอบ 10 ปี มีทั้งหมด 66 เรื่อง เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงเอกสารจำนวนมากที่สุด งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับชุมชนหรือพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และหัวข้อที่ศึกษามากที่สุด ได้แก่ สภาพแวดล้อมของพื้นที่ และ 2) สำหรับการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ แบ่งได้ 6 ประเด็น ได้แก่ ความจำเป็นของการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ ความสำคัญของการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ องค์ประกอบและปัจจัยความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ กิจกรรมที่ควรส่งเสริมในการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ แนวทางการจัดการด้านคาร์บอนต่ำ และการรับรู้และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจนำองค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์พลังงาน

Abstract

This research has the objectives to 1) explore the preliminary information of research works in regard to low carbon tourism in Thailand during the past 10 years from 2013 - 2022 and to 2) analyze and synthesize such research works to reflect the greater views regarding the low carbon tourism in Thailand. This study collected data from academic database from TCI and Google Scholar as well as uses content analysis and descriptive statistics to analyze and present the data. According to the findings, it was found that 1) there were a total of 66 studies in regard to low carbon tourism in Thailand. Most of them were qualitative and documentary research, and most studies focused on local communities and tourism sites. Meanwhile, the topics being examined most were about the environment/surroundings of the areas. 2) for the synthesis of research work, it could be divided into 6 issues: the need of low carbon tourism, the importance of low carbon tourism, elements and key success factors of low carbon tourism, activities to be promoted for low carbon tourism, and tourist perceptions and opinions. In this regard, related parties may implement the knowledge from this research to develop low carbon tourism in various issues for the benefits of economics, society and environment.

Keywords: Low Carbon Tourism, Sustainability, Energy Conservation

บทนำ

ปัจจุบัน ทัวโลกรวมทั้งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นสร้างความสมดุลในมิติต่างๆ ของสังคม ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม (ธีระ สนิเดชารักษ์, 2564, น. 75; อัครวิณ แสงพิกุล, 2558, น. 280) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การท่องเที่ยวสมัยใหม่เริ่มให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Environmental friendly tourism) หรือการท่องเที่ยวสีเขียว (Green tourism) กันมากขึ้น (ธีระ สนิเดชารักษ์, 2564, น. 75; อัครวิณ แสงพิกุล, 2558, น. 280) การท่องเที่ยวสีเขียวเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อม (Sangpikul, 2017, p. 310) โดยเน้นกระบวนการและการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด (Minimum impact to the environment) เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ

ในช่วงระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง และเกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นมากมายในทุกภูมิภาคของประเทศ การท่องเที่ยวประเภทนี้เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้และการอนุรักษ์ธรรมชาติเป็นหลัก รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนจนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการเดินทางไปยังพื้นที่ธรรมชาติอย่างมีความรับผิดชอบ (อัครวิณ แสงพิกุล, 2558, น. 280) ทั้งนี้ นักวิชาการได้สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้มีการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา (Sangpikul, 2017, p. 310)

ในขณะเดียวกัน การท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ (Low Carbon tourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเดินทางท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นในเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก การท่องเที่ยวประเภทนี้เกิดขึ้นมาไม่นานนัก และอาจมีองค์ความรู้และจำนวนงานวิจัยยังไม่มาก หากเปรียบเทียบกับงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยทั่วไป การท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ (Low Carbon tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่างๆ โดยมุ่งเน้นในเรื่องของการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และลดการใช้พลังงานจากกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม (Designated Areas for Sustainable Tourism Administration, 2012, p. 3; Gefen, 2013, p. 118) ทั้งนี้ การท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในพื้นที่การท่องเที่ยวในการจัดกิจกรรมที่ลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เช่น นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ (Designated Areas for Sustainable Tourism Administration, 2012, p. 3; Gefen, 2013, p. 118) ปัจจุบัน การท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาความยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับเรื่องเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 17 ประการ (SDGs) ด้านเป้าหมายที่ 7 ว่าด้วยการสร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน และเป้าหมายที่ 12 ว่าด้วยการสร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

ตัวอย่างการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ เช่น นักท่องเที่ยวใช้การเดินทางหรือการปั่นจักรยานทดแทนการใช้ยานพาหนะที่ใช้เชื้อเพลิง ผู้ประกอบการนำเที่ยวใช้เรือพายแทนการใช้เรือแบบมีเครื่องยนต์ ธุรกิจที่พักแรมที่ลดการเปิดเครื่องปรับอากาศในส่วนบริการที่ไม่จำเป็น ธุรกิจร้านอาหารลดระยะเวลาการใช้พลังงานหรือเชื้อเพลิงในการปรุงอาหารให้สั้นลง รวมทั้งการเลือกซื้ออาหารที่มาจากท้องถิ่นเพื่อลดการใช้ยานพาหนะในการขนส่ง เป็นต้น กิจกรรมดังกล่าวเป็นตัวอย่างของการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคมในการลดการใช้เชื้อเพลิง และลดการปลดปล่อยคาร์บอนออกสู่ชั้นบรรยากาศของโลก (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2558)

ดังที่กล่าวข้างต้น การท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมาไม่นาน จากการพัฒนาวรรณกรรมในการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบได้ว่า องค์ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวประเภทนี้ยังมีจำนวนค่อนข้างจำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ และยังขาดงานวิจัยเชิงสังเคราะห์ที่จะรวบรวมและสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในประเทศไทย เพื่อประโยชน์ของสังคมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน งานวิจัยในครั้งนี้ จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจ รวบรวม และสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการให้ความรู้ความเข้าใจและการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ของสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในประเทศไทยในรอบ 10 ปี ที่ผ่านมา โดยแบ่งออกเป็นประเด็นต่างๆ
2. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในประเทศไทย โดยสรุปและจำแนกออกเป็นประเด็นสำคัญๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เอกสารที่ศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร สำรวจข้อมูลจากบทความวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในประเทศไทยในประเด็นต่างๆ โดยเป็นบทความวิจัยฉบับเต็ม (Full articles) ทั้งบทความภาษาไทยและอังกฤษที่เผยแพร่อยู่ในฐานข้อมูลเชิงวิชาการ (Journals) ช่วง 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ.2565 จากฐานข้อมูลเชิงวิชาการออนไลน์ ได้แก่ ฐานข้อมูล TCI (Thailand Citation Index) และ Google Scholar

2. เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจข้อมูลขึ้นมา (Survey form) จากการทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (สร้อยชูสกุล, 2560, น. 165; ปิยะวิทย์ ทิพรส และอัศวิน แสงพิกุล, 2565, น. 80; อัศวิน แสงพิกุล, 2556, น. 115) และได้ปรับปรุงเนื้อหาเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้ทดลองใช้แบบสำรวจนี้กับงานวิจัยจำนวน 5 เรื่อง พบว่าแบบสำรวจนี้สามารถเก็บข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารบทความวิจัยฉบับเต็มจากระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (Thai Journals Online; Thaijo) ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Center; TCI) และฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของวรรณกรรมทางวิชาการระดับนานาชาติ Google Scholar โดยรวบรวมข้อมูลจากบทความวิจัย ได้แก่ ชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในบริบทของประเทศไทยที่จะเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดคำสำคัญในการสืบค้นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น การท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ หรือ Low Carbon tourism เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาองค์ความรู้จากงานวิจัยด้านผลการวิจัยและข้อเสนอแนะเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวบรวม วิเคราะห์ประเด็นสำคัญ จำแนกหมวดหมู่ และสังเคราะห์ข้อมูลให้เป็นองค์ความรู้ที่เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นใช้สถิติเชิงพรรณนาในการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

1) ผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในประเทศไทยในรอบ 10 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2556 - 2565

ตารางที่ 1 จำนวนงานวิจัย จำแนกตามประเภทนักวิจัย (Scholars)

ประเภทนักวิจัย	จำนวนงานวิจัย (ร้อยละ)
งานวิจัยที่ศึกษาโดยนักวิชาการชาวไทย	48 (72.72)
งานวิจัยที่ศึกษาร่วมกันระหว่างนักวิชาการชาวไทยและชาวต่างประเทศ	12 (18.18)
งานวิจัยที่ศึกษาโดยนักวิชาการชาวต่างประเทศ	6 (9.09)
รวม	66 (100)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในประเทศไทย ภาพรวมมีจำนวนทั้งสิ้น 66 เรื่อง หากจำแนกตามประเภทของนักวิจัย พบว่า เป็นงานวิจัยที่ศึกษาโดยนักวิชาการชาวไทย จำนวน 48 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 72.72 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่ศึกษาโดยนักวิชาการชาวต่างประเทศ จำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.18 และงานวิจัยที่ศึกษาร่วมระหว่างนักวิชาการชาวไทยและชาวต่างประเทศ จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.09

ตารางที่ 2 จำนวนงานวิจัย จำแนกตามระเบียบวิธีวิจัย (Research methods)

ประเภทระเบียบวิธีวิจัย	จำนวนงานวิจัย (ร้อยละ)
งานวิจัยเชิงคุณภาพ/เชิงเอกสาร	43 (65.15)
งานวิจัยเชิงปริมาณ	15 (22.72)
งานวิจัยเชิงผสมผสาน	8 (12.12)
รวม	66 (100)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ จำแนกตามประเภทระเบียบวิธีวิจัย พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ/เชิงเอกสาร คิดเป็นร้อยละ 65.15 รองลงมาคือ งานวิจัยเชิงปริมาณ คิดเป็นร้อยละ 22.72 และงานวิจัยเชิงผสมผสาน ร้อยละ 12.12

ตารางที่ 3 จำนวนงานวิจัย จำแนกตามประเภทแหล่งข้อมูล (Research resources)

ประเภทแหล่งข้อมูล	จำนวนงานวิจัย (ร้อยละ)
วารสารต่างประเทศ	51 (72.27)
วารสารไทย (Thaijo)	12 (18.18)
วิทยานิพนธ์	2 (3.03)
การประชุมวิชาการ	1 (1.51)
รวม	66 (100)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในประเทศไทย จำแนกตามแหล่งข้อมูล พบว่า งานวิจัยจากวารสารต่างประเทศมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.27 และรองลงมาคือ งานวิจัยจากวารสารไทย ร้อยละ 18.18 วิทยานิพนธ์ ร้อยละ 3.03 และการประชุมวิชาการ ร้อยละ 1.51

ตารางที่ 4 จำนวนงานวิจัย จำแนกตามภูมิภาคที่ศึกษา (Region)

ภูมิภาค	จำนวนงานวิจัย (ร้อยละ)
ทั้งประเทศไทย	22 (33.33)
ภาคตะวันออก	17 (25.75)
ภาคใต้	14 (21.21)
ภาคเหนือ	7 (10.60)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3 (4.54)
บางภูมิภาค	2 (3.03)
ภาคกลาง	1 (1.51)
รวม	66 (100)

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในประเทศไทย จำแนกตามภูมิภาคที่ศึกษา พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาพื้นที่โดยรวมทั้งประเทศไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา คือศึกษาพื้นที่ในภาคตะวันออก ร้อยละ 25.75 ภาคใต้ ร้อยละ 21.21 ภาคเหนือ ร้อยละ 10.60 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 4.54 ศึกษาพื้นที่บางภาครวมกัน ร้อยละ 3.03 และพื้นที่ภาคกลาง ร้อยละ 1.51

ตารางที่ 5 จำนวนงานวิจัย จำแนกตามสิ่งที่ศึกษา (Subject of investigation)

สิ่งที่ศึกษา	จำนวนงานวิจัย (ร้อยละ)
ชุมชน/พื้นที่/แหล่งท่องเที่ยว	35 (53.03)
การดำเนินงานของภาครัฐ	10 (15.51)
กิจกรรมการท่องเที่ยว	9 (13.63)
นักท่องเที่ยว	7 (10.60)
ภาคธุรกิจ/ผู้ประกอบการ	5 (7.57)
รวม	66 (100)

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในประเทศไทย จำแนกตามสิ่งที่ศึกษา พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในชุมชนหรือพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มากที่สุด

คิดเป็นร้อยละ 53.03 รองลงมา คือ การศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของภาครัฐ ร้อยละ 15.51 ในขณะที่งานวิจัยบางเรื่องศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ร้อยละ 13.63 ศึกษาเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ร้อยละ 10.60 และศึกษาเกี่ยวกับภาคธุรกิจ/ผู้ประกอบการ ร้อยละ 7.57

ตารางที่ 6 จำนวนงานวิจัย จำแนกตามหัวข้อ/ประเด็นที่ศึกษา (Topics of investigation)

ประเด็น/หัวข้อ	จำนวนงานวิจัย (ร้อยละ)
1. สภาพแวดล้อมของพื้นที่: การใช้พลังงาน ความเสื่อมโทรม	26. (39.39)
2. การเดินทาง: รูปแบบการเดินทาง เส้นทาง	15 (22.72)
3. นักท่องเที่ยว: พฤติกรรม ทักษะ การรับรู้ ความเต็มใจจ่าย	11 (16.66)
4. เมืองต้นแบบ/เมืองนำร่อง	6 (9.09)
5. ผู้ประกอบการ: สถานที่พัก บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก การออกแบบ กิจกรรม	5 (7.57)
6. การศึกษาองค์ประกอบของการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ	2 (3.03)
รวม	66 (100)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในประเทศไทย จำแนกตามหัวข้อ/ประเด็นที่ศึกษา พบว่า การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.39 รองลงมา ศึกษาเกี่ยวกับการเดินทาง ร้อยละ 22.72 นักท่องเที่ยว ร้อยละ 16.66 เมืองต้นแบบ/เมืองนำร่อง ร้อยละ 9.09 ผู้ประกอบการ ร้อยละ 7.57 และองค์ประกอบของการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ ร้อยละ 3.03

2) ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ

จากข้อมูลจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในประเทศไทยในรอบ 10 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2556 -2565 ดังแสดงในตารางที่ 6 ผู้วิจัยได้รวบรวมโดยการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในประเทศไทย โดยแบ่งออกได้ทั้งหมด 6 ประเด็นในตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 การสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในประเทศไทย

แหล่งที่มา	ประเด็นองค์ความรู้จากงานวิจัย
Adebayo, Akadiri, Asuzu, Pennap, and Bamgbopa (2022, p. 3)/ Marome, Rodkul, Mitra, Dasgupta, and Kataoka (2022, p. 5)/ Nitivattananon and Srinonil (2019, p. 50)/ ชาติกร อ่องทุน	1. ความจำเป็นของการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ปัญหาผลกระทบทางอากาศและทางน้ำในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว 1.2 ความวิตกกังวลต่อปัญหาสภาพแวดล้อมระดับโลกและระดับประเทศ 1.3 การนำแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไปสู่การพัฒนาชุมชน 1.4 เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 17 ประการ (SDGs) ด้านเป้าหมายที่ 7 ว่าด้วยการสร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคา

แหล่งที่มา	ประเด็นองค์ความรู้จากงานวิจัย
และ นรินทร์ สังข์รักษา (2562, น. 380)/ อุมพร บุญเพชรแก้ว และอิสระพงษ์ พลธานี (2561, น. 230)	<p>ที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน และเป้าหมายที่ 12 ว่าด้วยการสร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.5 ปัญหาโลกร้อน 1.6 การสร้างประสบการณ์ใหม่แก่นักท่องเที่ยว 1.7 การสร้างสังคมที่น่าอยู่ ปลอดภัย และยั่งยืนให้คนรุ่นต่อไป
	<ol style="list-style-type: none"> 2. ความสำคัญของการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว 2.2 ลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ก่อให้เกิดปัญหาโลกร้อน 2.3 ประหยัดพลังงานและต้นทุนของผู้ประกอบการ 2.4 ช่วยให้แหล่งท่องเที่ยวมีความยั่งยืนในมิติด้านสิ่งแวดล้อม 2.5 สร้างจิตสำนึกอย่างมีความรับผิดชอบให้นักท่องเที่ยว 2.6 ช่วยอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 2.7 ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน 2.8 ส่งเสริมภาพลักษณ์ของชุมชน
Fakfare and Wattanacharoenshil (2022, p. 1-10)/ ชาคริต อ่องทูน และ นรินทร์ สังข์รักษา (2562, น. 380)/ ชาคริต อ่องทูน และ นรินทร์ สังข์รักษา (2561, น. 108)	<ol style="list-style-type: none"> 3. องค์ประกอบและปัจจัยความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ <ol style="list-style-type: none"> 3.1 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สิ่งที่ต้องมี (Must-have) เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังว่าจะได้สัมผัสและจำเป็นต้องมีในแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ 2) สิ่งที่สร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยว (Hybrid) และ 3) สิ่งที่ได้สัมผัสและสร้างความพึงพอใจ (Value-added) 3.2 องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) ชุมชนคาร์บอนต่ำ 2) แหล่งท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ 3) ที่พักคาร์บอนต่ำ 4) อาหารคาร์บอนต่ำ 5) กิจกรรมคาร์บอนต่ำ และ 6) การขนส่งคาร์บอนต่ำ 3.3 ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยภายใน คือ การร่วมมือพัฒนาของผู้นำ คนในชุมชน และผู้ประกอบการในชุมชน และ 2) ปัจจัยภายนอก คือ ภาคีเครือข่ายที่อาจมาจากภาครัฐ ภาคสังคม และภาคเอกชน เป็นต้น
Chookietwana, Sreeenonchai, Arunrat, and	4. กิจกรรมที่ควรส่งเสริมในการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ

แหล่งที่มา	ประเด็นองค์ความรู้จากงานวิจัย
<p>Yuttitham (2021, p. 120)/ Nguyen, Gheewala, Sophea, Areerob, Hashimoto, Pimonsree, and Prueksakorn (2020, p. 8)/ Sununta, Kongboon, and Sampattagul (2019, p. 1353)/ Sukcharoenchok and Rado (2019, p. 100)/ Hanpattanakit, Pimonsree, Jamnongchob, and Boonpoke (2018, p. 40)/ วณิชชา แก้วสุวรรณ และศุภิกา วานิชชัง (2564, น. 50)/ ณีฎฐกานต์ พฤกษ์สรนนท์ และอดาร์ช บาตรา (2561, น. 240)</p>	<p>งานวิจัยหลายเรื่องได้เสนอแนะกิจกรรมที่ควรส่งเสริมในการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ ได้แก่</p> <p>4.1 การเดินทางแบบคาร์บอนต่ำ</p> <p>4.1.1 การใช้พาหนะที่ใช้พลังงานต่ำแบบไม่มีเครื่องยนต์ หรือพาหนะที่ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ เช่น จักรยาน เรือพาย</p> <p>4.1.2 การใช้พาหนะที่ลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนหรือลดการใช้เชื้อเพลิง เช่น การใช้รถจักรยานยนต์แทนรถตู้ หรือการใช้รถคันเล็กแทนรถคันใหญ่</p> <p>4.1.3 การใช้รถยนต์ไฟฟ้า เรือไฟฟ้า</p> <p>4.1.4 การเดินเท้าเพื่อชมแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>4.1.5 การใช้พาหนะร่วมกันในการเดินทางเส้นเดียวกัน</p> <p>4.1.6 การใช้ขนส่งสาธารณะแทนการใช้พาหนะส่วนตัว</p> <p>4.2 อาหารคาร์บอนต่ำ</p> <p>4.2.1 การลดเวลาการปรุงให้สั้นลง</p> <p>4.2.2 การใช้เตาไฟฟ้าทดแทนการใช้เตาถ่านหรือเตาแก๊ส</p> <p>4.2.3 การใช้วัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นหรือท้องถิ่นใกล้เคียง</p> <p>4.3 การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย</p> <p>การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายจะช่วยทำให้การผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำมีโอกาสเป็นไปได้สูง เช่น ด้านความร่วมมือ การวางแผน และการประเมินผล ซึ่งภาคีเครือข่ายระดับชุมชนหรือระดับพื้นที่อาจประกอบด้วย ภาครัฐ องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา สถานประกอบการด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น</p> <p>4.4 กิจกรรมที่ควรส่งเสริมเพื่อการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ</p> <p>4.4.1 การเดินชม/เดินเท้าในแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ</p> <p>4.4.2 การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ</p> <p>4.4.3 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร</p> <p>4.4.4 กิจกรรมทางน้ำแบบไร้เชื้อเพลิง เช่น พายเรือแคนู</p> <p>4.4.5 การท่องเที่ยวด้วยพาหนะไร้เชื้อเพลิง เช่น สกู๊ตเตอร์/จักรยาน หรือการเดินเท้า</p> <p>4.4.6 การปลูกป่า</p>
<p>Bhaktikul, Aroonsrimorakot, Laiphrakpam, and</p>	<p>5. แนวทางการจัดการด้านคาร์บอนต่ำ แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ</p> <p>5.1 การลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์</p>

แหล่งที่มา	ประเด็นองค์ความรู้จากงานวิจัย
<p>Paisantanakij (2021, p. 15)/ Pongsakornrungrungsilp and Pongsakornrungrungsilp (2021, p. 10)/ Laothammajak and Sachdev (2021, p. 1270)/ Bhaktikul, Aroonsrimorakot, and Laiphrakpam (2021, p. 10762)/ Thipchai, Pokharatsiri, and Wankanapon (2020, p. 30)/ Esposto, and Annakis (2016, p. 220)/ ชาคริต อ่องทูน และ นรินทร์ สังข์รักษา (2561, น. 108)</p>	<p>5.1.1 การใช้แนวคิดด้วยกระบวนการ Recycle/ Reduce/ Reuse</p> <p>5.1.2 การออกแบบอาคารหรือผลิตภัณฑ์ที่ประหยัดพลังงาน</p> <p>5.1.3 การส่งเสริมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์และผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>5.1.4 การส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือที่ลดการใช้พลังงาน</p> <p>5.2 การจัดการชุมชนคาร์บอนต่ำ</p> <p>5.2.1 การส่งเสริมชุมชนต้นแบบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) แผนขับเคลื่อน 2) จิตสำนึก และ 3) การบริการ</p> <p>5.2.2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมและบทบาทของแกนนำ 2) การสร้างกระบวนการเรียนรู้ 3) แหล่งท่องเที่ยว 4) สื่อสังคมออนไลน์ 5) กิจกรรมการท่องเที่ยว 6) การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว</p> <p>5.2.3 การอบรมพนักงานผู้ให้บริการในสถานประกอบการ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ</p>
<p>ธีระ สิ้นเดชารักษ์ (2564, น. 80)/ Boonyasana and Chinnakum (2020, p. 90)/ สุนิดา พิริยะภาดา และอุดมศักดิ์ ศิลปะชาวงศ์ (2561, น. 90)/ ธีระ สิ้นเดชารักษ์, อรุมา เตพละกุล และ จุฑาศินี ธีฎประณีตกุล (2558)</p>	<p>6. การรับรู้และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว</p> <p>6.1 ทศนคติต่อการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ</p> <p>งานวิจัยหลายเรื่องค้นพบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวดังนี้</p> <p>6.1.1 นักท่องเที่ยวจำนวนมากรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมคาร์บอนต่ำ</p> <p>6.1.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ด้านการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำมากกว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ</p> <p>6.1.3 นักท่องเที่ยวที่มีอายุมีการรับรู้ด้านการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำมากกว่านักท่องเที่ยวในกลุ่มที่มีอายุน้อยหรือกลุ่มเยาวชน</p> <p>6.2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ</p> <p>6.2.1 นักท่องเที่ยวยินดีปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ เช่น การรับประทานอาหารจากร้านที่ใช้วัตถุดิบท้องถิ่น และการเลือกพาหนะที่ประหยัดพลังงานในการเดินทาง เป็นต้น</p> <p>6.2.2 นักท่องเที่ยวจำนวนมากเต็มใจจ่ายเพื่อสนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ</p> <p>6.2.3 นักท่องเที่ยวจำนวนมากให้ความสนใจเลือกใช้บริการของผู้ประกอบการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ</p> <p>6.3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ</p>

แหล่งที่มา	ประเด็นองค์ความรู้จากงานวิจัย
	<p>6.3.1 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พอใจกับกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>6.3.2 นักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อคุณภาพของแหล่งนันทนาการ “หลัง” มีการจัดการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำมากกว่าคุณภาพของแหล่งนันทนาการ “ก่อน” มีการจัดการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ</p> <p>6.3.3 นักท่องเที่ยวไม่พอใจกับการใช้พลังงานน้ำมันจากการให้บริการรถเช่าซึ่งก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>6.3.4 นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจและมีความตั้งใจจะกลับมาท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำอีกในอนาคต</p>

อนึ่ง งานวิจัยในครั้งนี้ไม่มีหัวข้อของการอภิปรายผล เนื่องจากเป็นงานวิจัยเชิงเอกสารที่สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ ผลการวิจัยส่วนใหญ่เป็นลักษณะของข้อมูลเชิงข้อเท็จจริง (facts) โดยผู้วิจัยได้รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัย (synthesis of research works) ออกมาได้ 6 ประเด็นสำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 7

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. งานวิจัยในครั้งนี้ได้พบว่า ในรอบ 10 ปีระหว่างปี พ.ศ. 2556 - 2565 มีนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำจำนวน 66 เรื่อง โดยมีจำนวนเพิ่มขึ้น คือ ปี พ.ศ. 2556 - 2558 จำนวน 3 เรื่อง ปี พ.ศ. 2558 - 2561 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นานาประเทศเริ่มให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อมและพลังงานต่ำ จำนวน 30 เรื่อง และปี พ.ศ. 2561 - 2565 จำนวน 33 เรื่อง สะท้อนได้ว่าวงการวิชาการกำลังให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่ให้ความสำคัญกับการรักษาสีเขียวและลดพลังงานเป็นอย่างมาก ซึ่งประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเป็นเสาหลักที่สำคัญประการหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่ประกอบด้วย ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาครัฐ ผู้นำชุมชน หรือผู้ประกอบการ ที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในชุมชนของตนเอง ควรให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวที่ใส่ใจถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกเหนือจากมิติความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ โดยอาจเริ่มพิจารณานำแผนงานด้านสิ่งแวดล้อมมาเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ด้วยการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยวในการลดการใช้พลังงานและการลดการสร้างมลภาวะ เป็นต้น

2. งานวิจัยในครั้งนี้พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในชุมชนหรือพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด ในขณะที่งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวและภาคธุรกิจ/ผู้ประกอบการ มีสัดส่วนที่น้อยกว่า ดังนั้น งานวิจัยในอนาคต อาจเลือกศึกษาประเด็นที่หลากหลาย โดยอาจศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจ ประสบการณ์หรือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในขณะเดินทางมาเยือนชุมชนคาร์บอนต่ำ รวมทั้งอาจศึกษาความพร้อมหรือปัญหา

อุปสรรคของการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในมุมมองของผู้ประกอบการ เพื่อขยายองค์ความรู้ให้มากขึ้น และอาจเลือกศึกษาในพื้นที่/ชุมชนต่างๆ ที่มีศักยภาพด้านความพร้อมของคนในชุมชนหรือทรัพยากรของชุมชน เป็นต้น

3. งานวิจัยในครั้งนี้ได้รวบรวมองค์ความรู้จากงานวิจัยจำนวนหนึ่งในช่วงเวลา 10 ปีไว้โดยสังเคราะห์เนื้อหาที่สำคัญออกเป็น 6 ประเด็นดังแสดงในตารางที่ 7 ซึ่งผลการสังเคราะห์นี้จะเป็นแนวทางของการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำในชุมชนได้เป็นอย่างดี และจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ต่อไป เช่น องค์ประกอบและปัจจัยความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ กิจกรรมที่ควรส่งเสริมในการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ หรือแนวทางการจัดการด้านคาร์บอนต่ำ เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้บริหารองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ รวมถึงองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงาน สามารถนำองค์ความรู้เชิงสังเคราะห์ที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ เพื่อเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของชุมชน และสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้เดินทางมาเยือนชุมชนการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำในประเทศไทย โดยงานวิจัยในครั้งต่อไปอาจต่อยอดการวิจัยด้านขอบเขตการวิจัยที่ศึกษาการเปรียบเทียบการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของประเทศไทยกับของต่างประเทศ เพื่อให้เห็นองค์ความรู้ที่แตกต่างและอาจนำองค์ความรู้ที่ได้จากบริบทของต่างประเทศมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ในการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- ชาคริต อ่องทูน และนรินทร์ สังข์รักษา. (2561). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำตามบริบทการพัฒนาประเทศไทย 4.0 ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงของไทย* (ดุชนิพนธ์ปริญญาโทศึกษิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม. ค้นคืนจาก สืบค้นจาก <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/1651>.
- ชาคริต อ่องทูน และนรินทร์ สังข์รักษา. (2562). การปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ: กรณีศึกษาชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงของไทย. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 13(2), 374-384.
- ณัฐกานต์ พงศ์สรนนันท์ และอดิษฐ์ บาดรา. (2561). การท่องเที่ยวอาหารแบบคาร์บอนต่ำโดยมะพร้าว เกาะสมุย ประเทศไทย. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 12 Special (2018): ครอบคลุม 25 ปี วิทยาลัยดุสิตธานี, 231-247.
- ธีระ สิ้นเดชาภิรักษ์. (2564). การท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ : การรับรู้และทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในสถานประกอบการภาคีเครือข่ายขององค์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (อพท.). *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 16(2), 74-84.

- ธีระ สิ้นเดชารักษ์, อรุมา เตพลกุล และจุฑาศินี ฉัญประณีตกุล. (2558). การศึกษาการรับรู้ด้าน Low Carbon Tourism ของนักท่องเที่ยวที่เลือกพักในโรงแรมที่พักภาคีเครือข่ายของ อพท. *บทความ สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. ค้นคืนจาก <https://repository.turac.tu.ac.th/handle/6626133120/545>.
- ปิยะวิทย์ ทิพรส และอัศวิน แสงพิกุล. (2565). การวิเคราะห์งานวิจัยและคำวิจารณ์ของลูกค้าในธุรกิจเชิงสุขภาพประเภทเดย์สปา. *วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(3), 75-87.
- วณิชชา แก้วสุวรรณ และศุภิกา วานิชชัง. (2564). *การประเมินการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมการแข่งขันเรือพายชิงแชมป์แห่งประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- สร้อยญา จันทร์ชูสกุล (2560). “การประเมินคุณภาพวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา”. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ)*, 10(2), 160-175.
- สุนิดา พิริยะภาดา และอุดมศักดิ์ ศิลประชาวาศ์. (2561). มูลค่าความเต็มใจจะจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ: กรณีศึกษาเกาะล้าน จังหวัดชลบุรี. *พัฒนาการเศรษฐกิจปริทรรศน์*, 12(2), 80-102.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2558). อพท. 1 ชูแบรนด์ Low Carbon Holiday มัดใจนักท่องเที่ยวคุณภาพสู่จังหวัดตราด. *ข่าวอพท.* 3(35), 1-5. ค้นคืนจาก <http://www3.dasta.or.th/th/aboutus/about-essentialinformation/item/2799-2799>.
- อัศวิน แสงพิกุล. (2556). การวิเคราะห์งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมของประเทศไทยในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2543-2553). *BU Academic Review*, 12(1), 113-126.
- อัศวิน แสงพิกุล. (2558). การเปรียบเทียบการจัดนำเที่ยวเชิงนิเวศของผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวสีเขียวอย่างมีคุณภาพ : กรณีศึกษาผู้ประกอบการในเกาะภูเก็ตและเกาะบาหลี. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 30(93), 275-294.
- อุมาพร บุญเพชรแก้ว และ อิศระพงษ์ พลธานี. (2561). การจัดการการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิด Low Carbon Destination กรณีศึกษา เกาะหมาก จังหวัดตราด. *วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา*, 10(3), 221-234.
- Adebayo, T. S., Akadiri, S. S., Asuzu, O. C., Pennap, N. H., & Sadiq-Bamgbopa, Y. (2022). Impact of tourist arrivals on environmental quality: a way towards environmental sustainability targets. *Current Issues in Tourism*, 1-19.
- Bhaktikul, K., Aroonsrimorakot, S., & Laiphrakpam, M. (2021). Sustainable low-carbon community development: A study based on a royal project for highland community development in Thailand. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, 14(2), 14-28.
- Bhaktikul, K., Aroonsrimorakot, S., Laiphrakpam, M., & Paisantanakij, W. (2021). Toward a low-carbon tourism for sustainable development: A study based on a royal project for highland

- community development in Chiang Rai, Thailand. *Environment, development and sustainability*, 23(7), 10743-10762.
- Boonyasana, P., & Chinnakum, W. (2020). Linkages Among Tourism Demand, Human Development, and Co2 Emissions in Thailand. *Abac Journal*, 40(3), 78-98.
- Chookietwana, J., Sereenonchai, S., Arunrat, N., & Yuttitham, M. (2021). *Communicaiton Strategies of Natural Resources and Environmental Protection Volunteer (NEV) to Drive Low Carbon Community: A Case Study of Ban Tor Phae, Khun Yuam District, Mae Hong Son Province* [Paper presentation]. The 8th Business Economics and Communications International Conference, Phisanulok, 119-125.
- Designated Areas for Sustainable Tourism Administration (DASTD). (2012). *Low carbon tourism management in Thailand*. Bangkok: Office of the Prime Minister, 1-15.
- Esposito, A., & Annakis, J. (2016). FROM STANDARD JOBS TO “GREEN JOBS”: A STRATEGY FOR DEVELOPING MARKETS. *Corporate Ownership and Control*, 14(1), 219-229.
- Fakfare, P., & Wattanacharoensil, W. (2022). Low-carbon tourism: determining domestic tourist perception from Thailand: TOURISM AGENDA 2030. *Tourism Review*, (ahead-of-print).
- Gefen, Z. (2013). Research on Low-carbon Rural Tourism Development in Western Minority Regions in China —from the perspective of Neo institutional economics. *Journal of Contemporary Research in Business*, 10(4), 117-125.
- Hanpattanakit, P., Pimonsree, L., Jamnongchob, A., & Boonpoke, A. (2018). CO 2 emission and reduction of tourist transportation at Kok Mak Island, Thailand. *Chemical Engineering Transactions*, 63, 37-42.
- Laothammajak, M., & Sachdev, H. (2021). Participatory scenario development for low-carbon city strategies: A case study of Krabi Municipality, Thailand. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 4(3), 1254-1270.
- Marome, W., Rodkul, P., Mitra, B. K., Dasgupta, R., & Kataoka, Y. (2022). Towards a more sustainable and resilient future: Applying the Regional Circulating and Ecological Sphere (R-CES) concept to Udon Thani City Region, Thailand. *Progress in Disaster Science*, 14, 100225, 1-10.
- Nguyen, H. A. T., Gheewala, S. H., Sophea, T., Areerob, T., Hashimoto, K., Pimonsree, S., & Prueksakorn, K. (2020). Comparative carbon footprint assessment of agricultural and tourist locations in Thailand. *Journal of Cleaner Production*, 17(269), 122407.
- Nitivattananon, V., & Srinonil, S. (2019). Enhancing coastal areas governance for sustainable tourism in the context of urbanization and climate change in eastern Thailand. *Advances in Climate Change Research*, 10(1), 47-58.

- Pongsakornrungsilp, P., & Pongsakornrungsilp, S. (2021). Mindful tourism: nothing left behind—creating a circular economy society for the tourism industry of Krabi, Thailand. *Journal of Tourism Futures*, (ahead-of-print).
- Sangpikul, A. (2017). Ecotourism impacts on the economy, society and environment of Thailand. *Journal of Reviews on Global Economics*, 6(1), 302-312.
- Sukcharoenchok, M. N., & Rado, I. (2019). *The impacts of community-based tourism in terms of economic, social, and environmental dimensions for the local communities in Thailand*. (Master Dissertation of Arts in Social Innovation and Sustainability). School of Global Studies, Thammasat University. Bangkok.
- Sununta, N., Kongboon, R., & Sampattagul, S. (2019). GHG evaluation and mitigation planning for low carbon city case study: Dan Sai Municipality. *Journal of Cleaner Production*, 16(228), 1345-1353.
- Thipchai, M., Pokharatsiri, J., & Wankanapon, P. (2020). Evaluation Criteria of Low Carbon Destination Concept for Resort Design and Renovation in Koh Chang, Thailand *Journal of Architectural/Planning Research and Studies (JARS)*, 17(2), 17-40.